

Світличний О.С. Ліцензування діяльності у сфері медіа як фактор сприяння підвищенню рівня правових основ цифрової та інформаційної безпеки. *Начерк науково-практичної конференції присвячений пам'яті українського зв'язківця Тітко Валентина Михайловича «Сучасні системи зв'язку як напрям міжнародно-правової, зовнішньополітичної, теле-, радіо, мережевої комунікації»*: збірник тез доповідей. Київ: ГО «УКРО», 2023. С. 34–35.

Напрямок: Правові основи цифрової та інформаційної безпеки

Світличний Олег Сергійович,
аспірант Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Макутова Національної академії наук України»

Ліцензування діяльності у сфері медіа як фактор сприяння підвищенню рівня правових основ цифрової та інформаційної безпеки

Одним із основних і важливих засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є ліцензування, на що прямо вказано у частині другій статті 12 «Засоби державного регулювання господарської діяльності» Господарського кодексу України (далі – ГК України) [1; 2]. Завдяки ліцензуванню держава «відбраковує» виробників чи продавців неякісної продукції. Українські дослідники вказують, що ліцензування необхідне для протидії вступу на ринок осіб, не здатних внаслідок відсутності відповідної кваліфікації й інших можливостей грамотно займатися певним видом діяльності, і, спрямоване на захист насамперед споживачів, та й самих учасників підприємницької діяльності [3, с. 8; 4, с. 171]; ліцензування оберігає економіку від потенційних непрофесійних його учасників, які через відсутність потрібних компетентностей, технологій, сировини, обладнання об'єктивно не зможуть виготовити якісний товар, надати якісну послугу чи якісно виконати роботу [4, с. 171]. Зазвичай ліцензуванню підлягають види діяльності, які мають найбільш важливе значення, або в яких може бути досягнуто найвищого рівня рентабельності та отримано найбільші розміри прибутків.

Ліцензування є адміністративним методом державного управління економікою, тобто є способом впливу держави, коли необхідний суспільству результат досягається шляхом прямого наказу компетентного органу, що підлягає обов'язковому та однозначному виконанню суб'єктами господарювання [5, с. 136]. Тому у суб'єкта господарювання, який бажає здійснювати ліцензований вид діяльності, не може бути вибору щодо отримання чи неотримання ліцензії. Він може відмовитися від отримання ліцензії. Однак у такому випадку цей суб'єкт господарювання не зможе бути ліцензіатом.

Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» у статті 7 «Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню» названо види та групи видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Однією із вкрай важливих сфер діяльності і одночасно сфер, у яких можна отримати високі прибутки, є сфера медіа. Тому у пункті 4 частини першої статті 7 названо діяльність у сфері медіа, що ліцензується відповідно до Закону України «Про медіа» [6]. Останній термін було сформульовано достатньо нещодавно. Відповідно, і Закон України «Про медіа» було прийнято 13 грудня 2022 року [7].

У пункті 30 частини першої статті 1 «Визначення термінів» визначено, що медіа (засіб масової інформації) – засіб поширення масової інформації у будь-якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та

Світличний О.С. Ліцензування діяльності у сфері медіа як фактор сприяння підвищенню рівня правових основ цифрової та інформаційної безпеки. *Начерк науково-практичної конференції присвячений пам'яті українського зв'язківця Тітко Валентина Михайловича «Сучасні системи зв'язку як напрям міжнародно-правової, зовнішньополітичної, теле-, радіо, мережевої комунікації»*: збірник тез доповідей. Київ: ГО «УКРО», 2023. С. 34–35.

постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою [7]. Важливою характеристикою медіа (ЗМІ) є періодичність або регулярність виходу у світ інформації.

Нормативно медіа поділяються на аудіовізуальні, друковані, онлайн-медіа, а серед суб'єктів у сфері медіа статтею 13 названо:

- 1) суб'єкти у сфері аудіовізуальних медіа;
- 2) суб'єкти у сфері друкованих медіа;
- 3) суб'єкти у сфері онлайн-медіа;
- 4) провайдерів аудіовізуальних сервісів;
- 5) провайдерів платформ спільного доступу до відео;
- 6) постачальників електронних комунікаційних послуг для потреб мовлення з використанням радіочастотного спектра [7].

Загалом прийняття нового Закону України «Про медіа» обсягом більше 120 статей виглядає нагальним і своєчасним. Значним позитивом є виділення окремого Розділу V «Ліцензування та реєстрація у сфері медіа» із 20 статей, а також Розділу VIII «Відповідальність за порушення законодавства у сфері медіа». В контексті розгляду ліцензування діяльності у сфері медіа як фактору сприяння підвищенню рівня правових основ цифрової та інформаційної безпеки вкрай важливе значення належить Розділу IX «Особливості правового регулювання діяльності медіа в умовах збройної агресії» [7]. Очевидно, що на медіа у сучасному світі покладається завдання своєчасного, вірного, точного інформування населення про стан ситуації, попередження про небезпеку тощо. Також завданням вітчизняних медіа є оперативна протидія ворожій пропаганді. З іншого боку, підтверджені підозри про співпрацю із ворогом або поширення фейкової чи іншої неперевіреної інформації, рівно як і поширення оперативно важливої інформації без дозволу або узгодження із ВСУ, СБУ чи іншими державними органами може бути підставою застосування до суб'єкта господарювання - порушника штрафів або анулювання ліцензії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144.
2. Хозяйственный кодекс Украины: Науч.-практ. коммент. Под общ. ред. А.Г. Бобковой. Х.: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. 1296 с.
3. Саниахметова Н.А. Юридический справочник предпринимателя. Н.А. Саниахметова. Изд. 6-ое, перераб. и доп. Х.: Одиссей, 2004. 1056 с.
4. Деревянко Б.В. Ліцензування як засіб регулюючого впливу держави на діяльність навчальних закладів. *Форум права*. 2011. № 4. С. 167–178.
5. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях. За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Шелухіна М.Л. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.
6. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
7. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 року № 2849-IX. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>